

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS

Deadline:

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Ontworpen door
(10)(2e)
(senior) beleidsmedewerker
(10)(2e)@minvws.nl

nota

(ter beslissing)

Voortgang Kansrijke Start

Datum
12 juni 2020

Kenmerk

Zaaknummer

Paraaf directeur

1 Aanleiding voor deze nota

We informeren u graag over de voortgang van het actieprogramma Kansrijke Start. Onze voorkeur is om u mondeling bij te praten over de voortgang, echter, omdat niet duidelijk is wanneer het gebruikelijke voortgangsoverleg plaats kan vinden kan deze voortgangsnota ook eventueel schriftelijk worden afgedaan.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

Op 4 punten wordt uw beslissing gevraagd:

- Gaat u akkoord met het advies om de ontwikkeling van de ondersteuning van lokale communicatie (voorheen 'campagne') op de hieronder beschreven wijze voort te zetten (zie 3.1)?
- Gaat u akkoord met bijgevoegde conceptversie van de derde voortgangsrapportage Kansrijke Start voor de Tweede Kamer? (planning verzending: voor het zomerreces) (zie 3.2)
- Wilt u de beslissing op bezwaar van de Clara Wichmanstichting tegen Nu Niet Zwanger zelf ondertekenen? (zie 3.3)
- Wilt u dat we een traject in gang zetten om de borging van NNZ wettelijk regelen in de wet PG? (zie 3.3)

3 Samenvatting en conclusies

3.1 Ondersteuning lokale communicatie (zie bijlage voor uitgebreid advies)

In het vorige voortgangsoverleg hebben we uitgebreid met u over de 'campagne' gesproken. U had bedenkingen of met het campagnevoorstel de doelgroep kwetsbare (aanstaande) ouders bereikt zou worden, of lokale coalities zitten te

wachten op een dergelijke campagne vanuit VWS, of het lokaal goed ingebed kan worden en of het niet dubbelt met wat er al is.

Ons voorstel is om voortaan niet meer te spreken over een 'campagne', omdat deze term niet de lading dekt en verkeerde verwachtingen wekt. We spreken vanaf nu over 'ondersteuning van lokale communicatie'.

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

Naar aanleiding van uw opmerkingen en situatie rondom corona hebben we het voorstel aangescherpt. We hebben hiertoe ten eerste bij een aantal grote en kleinere gemeenten (en in een eerdere fase ook bij individuele professionals) een behoeftepeiling gedaan. Daaruit kwam naar voren dat zij graag communicatiemiddelen van VWS ontvangen die ze zelf lokaal kunnen inzetten.

Op basis van de behoeftepeiling adviseren we om primair te focussen op stress tijdens en na de zwangerschap en secundair op hechting en stimulering. Er zal in tegenstelling tot het eerdere voorstel geen focus worden gelegd op leefstijl-onderwerpen, zoals roken, alcohol en slikken foliumzuur, aangezien daar al veel voorlichtingsmateriaal voor beschikbaar is.

Om de doelgroep te bereiken worden de volgende communicatiekanalen ingezet:

1. Via professionals van de lokale coalities. Er worden materialen ontwikkeld die zij zelf passend kunnen maken en kunnen inzetten.
2. Via een gerichte digitale media aanpak vanuit VWS. Hiermee wordt de communicatie van de lokale coalities ondersteund met o.a. social media en adwords.

Gezien de vraag uit het land om communicatiemiddelen en de impact die de boodschap heeft op (aanstaande) ouders, wat bleek uit de concepttest, adviseren we om een gerichte communicatie voor Kansrijke Start op de hierboven beschreven wijze door te zetten en hiervoor het eerder aan u gerepresenteerde concept 'Mijn Ukkie' te gebruiken (aangezien dit uit de concepttest als sterk concept uit de bus kwam)

Beslispunt: Gaat u akkoord met het advies om de ontwikkeling van de ondersteuning van lokale communicatie op de hieronder beschreven wijze voort te zetten?

3.2 Concept derde voortgangsrapportage Kansrijke Start

Bijgaand ontvangt u de concept-voortgangsrapportage van Kansrijke Start voor de Tweede Kamer. Planning is om deze eind juni/begin juli naar de TK te sturen.

In de voortgangsrapportage worden de uitkomsten van de kwalitatieve monitor van het RIVM met behulp van zogenaamde 'focusgroepen' gepresenteerd.

Daarnaast beschrijven we de stand van zaken omtrent de vorming van lokale coalities en de verschillende actielijnen uit het actieprogramma.

De insteek is om de stand van zaken te illustreren met verhalen van lokale coalities die al daadwerkelijk zaken anders zijn gaan aanpakken dankzij Kansrijke Start.

Beslispunt: Gaat u akkoord met bijgevoegde conceptversie van de derde voortgangsrapportage Kansrijke Start voor de Tweede Kamer?

Buiten verzoek

TER INFORMATIE:

3.4 Update stand van zaken actieprogramma

Corona

Ondersteuning aan gezinnen in kwetsbare situaties is tijdens de coronacrisis zo mogelijk nog belangrijker geworden. Het blijkt dat aantal lokale coalities door verschuiving van prioriteiten binnen gemeenten vertraging oplopen. Maar tegelijkertijd zien we ook dat juist doordat men elkaar via de lokale coalities kent, er snel gehandeld kan worden en er nieuwe initiatieven ontstaan. Inmiddels zien we ook dat lokale coalities weer de draad aan het oppakken zijn met elkaar. Voor het landelijke actieprogramma betekent dit dat lokale coalities zich anders hebben ontwikkeld afgelopen periode, projecten over het algemeen wel zijn doorgegaan, maar tegelijkertijd dat aantal bijeenkomsten zijn vertraagd. Overigens heeft de coronacrisis ook nieuwe vormen van samenwerking, uitwisseling van ervaringen, verspreiden van goede voorbeelden "hoe te handelen in deze corona-tijd" opgeleverd, waarvan er aantal wellicht interessant zijn om te behouden in de toekomst.

Sinds het vorige voortgangsoverleg (10 maart 2020) zijn dit de belangrijkste ontwikkelingen en (tussen)resultaten:

- **Lokale coalities:** Er zijn 128 nieuwe aanmeldingen voor de 3^e tranche van de impuls. Dat maakt een totaal van 275 gemeenten die nu bezig zijn met lokale coalities Kansrijke Start (zie ook agendapunt 'lokale coalities')
- **Wetsvoorstel prenataal huisbezoek:** In de afgelopen maanden zijn de reacties van de formele consultatie in het wetsvoorstel verwerkt. Ook zijn er met de VNG afspraken gemaakt over het beschikbare budget voor gemeenten om een PHB JGZ in te kopen. Tevens is de afspraak gemaakt het wetsvoorstel circa 3 jaar na inwerkingtreding kwalitatief en kwantitatief te evalueren. Hierop vooruitlopend is er in de vragenlijst Kansrijke Start al een paar vragen gesteld over het prenatale huisbezoek. Het wetsvoorstel zit momenteel in de procedure van onderraden, ministerraad en Raad van State. Streven is inwerkingtreding per 1-1-2021, planning voor bespreking in de CWIZO is 30-6-2020.
- **Traject 'beter bereik van kwetsbare ouders':** Er is afgelopen maanden een verkenning uitgevoerd bij ouders en zorgprofessionals waarbij aangrijpingspunten zijn geformuleerd met handvatten om de ouders beter te bereiken:
 1. De kwaliteit van het contact tussen ouders en professionals
 2. De inzet van het (informele) netwerk voor passende ondersteuning en versterken van samenwerking
 3. Het toegankelijk maken van betrouwbare informatie en gebruik van communicatiekanalen (en flexibiliteit daarin)

4. Maatwerk en escalatiemogelijkheden om snel te kunnen doen wat nodig is

De komende periode maken we samen met betrokken partijen een concrete uitwerking op welke wijze we dit in de praktijk kunnen gaan gebruiken; acties in dit kader maken onderdeel uit van gezamenlijke werkagenda van de stuurgroep voor de komende periode (zie laatste bullet implementatieplan 2.0).

- **Traject 'beter signaleren'**: dit traject is in mei 2020 gestart om te bekijken wat nodig is om professionals tijdig niet-medische risicofactoren te laten herkennen. Hiertoe worden o.a. gedragsinterventies voor professionals ontwikkeld.
- **Klantroutes voor professionals**: Ter ondersteuning voor medewerkers van gemeenten en zorgverzekeraars die betrokken zijn bij de inkoop van zorg –en hulp aan (aanstaande) ouders in de eerste 1000 dagen is de tool Klantroutes Kansrijke Start ontwikkeld. Deze tool kan ondersteunen bij het bouwen van een zorg- en hulplandschap dat sluitend en compleet is. De tool is sinds half mei beschikbaar via de website van Kansrijke Start.
- **Operationalisatie definitie kwetsbaarheid**: Na de ontwikkeling van de kwetsbaarheidsdefinitie en de kwetsbaarheidsatlas door ErasmusMC, wordt hier nu door ErasmusMC samen met RIVM en LUMC vervolg aan gegeven door de definitie nader te operationaliseren (via (groot) aantal risico- en beschermingsfactoren). Dit leidt tot inzicht in het percentage of aantallen zwangeren in een kwetsbare situatie in een gemeente. Naar verwachting is de eerste uitwerking in januari 2021 gereed.

Directoraat Generaal
volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

Buiten verzoek

- **Belronde leden landelijke coalitie**: Afgelopen weken is er weer belronde langs de leden van de landelijke coalitie gedaan om te horen welke aandachtspunten en kansen zij signaleren. Ze zijn unaniem enthousiast over samenwerking rond

Kansrijke Start. Er zijn wel zorgen over de borging van dit programma na dit kabinet. Hier hebben ze ook suggesties voor gedaan, die we graag met de punten die we reeds hadden benoemd in het implementatie 2.0 willen laten landen in de werkagenda voor komende periode (zie hieronder). Specifiek vraagt landelijke coalitie (verdere) aandacht voor verbinding medisch-sociaal domein, toerusting professionals en knelpunten bij de bekostiging, met name bij domeinoverstijgende samenwerking en preventie.

Directoraat Generaal
volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

- **Spiegelgroep Kansrijke Start:** De afgelopen periode zijn er voorbereidingen getroffen voor het samenstellen van een spiegelgroep Kansrijke Start. De spiegelgroep Kansrijke Start zal in de eerste instantie bestaan uit 4 á 5 ervaringsdeskundigen die vanuit hun ervaring en expertise met het programmateam Kansrijke Start meedenken over selectieve onderdelen uit het actieprogramma Kansrijke Start. Begin juli organiseren we een eerste online ontmoeting met de leden van de spiegelgroep Kansrijke Start voor nadere invulling van hun werkzaamheden.

Buiten verzoek

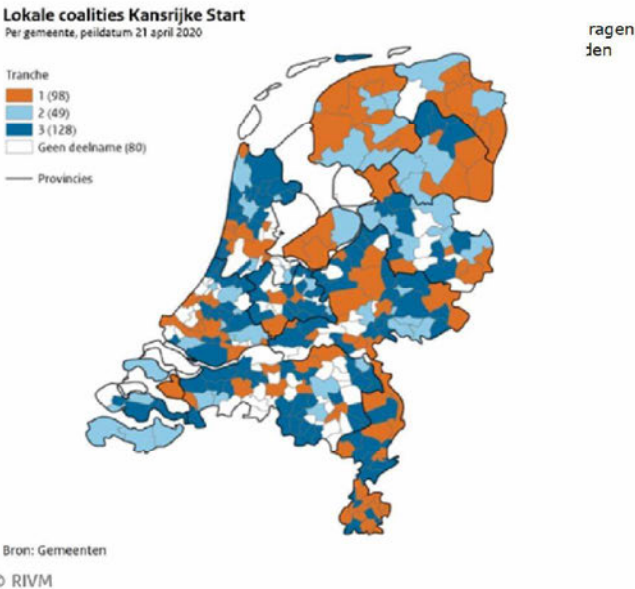
- **Monitoring:** Om de *beweging* die door het actieprogramma Kansrijke Start langdurig en steeds beter te kunnen volgen, wordt er op verschillende wijzen gemonitord. Hierbij zetten we in op zowel *tellen* als *vertellen*. Ten eerste wordt er landelijk zowel kwantitatief als kwalitatief gemonitord door het RIVM. Daarnaast wordt er lokaal ook steeds meer aan monitoring gedaan. Gemeenten willen zelf graag weten wat de resultaten van hun beleid zijn om zo gericht te kunnen verbeteren. Tot slot zetten we in op het verzamelen van verhalen en ervaringen, zowel lokaal als landelijk, die een gezicht kunnen geven aan de cijfers en indicatoren. Samen moet deze informatie uiteindelijk een goed beeld geven van wat het actieprogramma oplevert. In de vierde voortgangsrapportage van januari 2021 zal hierop worden ingegaan.
De indicatorenset van de landelijke monitor is onlangs herijkt; dit heeft geleid tot paar kleine aanpassingen (o.a. op basis van beschikbaarheid van gegevens). In december zijn de nieuwe resultaten beschikbaar.
Voorts hebben we in het voortgangsoverleg van 10 maart met u afgesproken om met lokale monitoring verder aan de slag te gaan. We hebben inmiddels met 10 lokale en regionale coalities afgesproken om begin juli in een expertmeeting ervaringen uit te wisselen, knelpunten en behoeften te bespreken en afspraken te maken over de ondersteuning die hierbij nodig is de komende periode. Op basis van deze ervaringen kunnen ook andere lokale en regionale coalities weer vervolgstappen zetten. We hebben RIVM gevraagd de geboortecijfers voor deze 10 lokale en regionale coalities voor de afgelopen 10 jaar op een rij te zetten, als basis voor t gesprek. Interessant om de ontwikkelingen juist in deze 10 coalities te zien in de afgelopen jaren, gelet op de aanpakken kansrijke start die juist in het merendeel van deze coalities al langere tijd lopen. Resultaten van dit traject zullen we ook meenemen in de voortgangsrapportage van januari 2021.
- **Vervolg Implementatieplan 2.0:** in voortgangsoverleg in maart hebben we stilgestaan bij implementatieplan 2.0 (terugblik op eerste helft van het programma en focuspunten voor de tweede helft). Op basis van de 5 focuspunten

uit dit implementatieplan, de lopende acties, de resultaten van het traject beter bereik (zie boven) en resultaten van de belronde landelijke coalitie hebben we in de stuurgroep afgesproken om voor de tweede deel van het programma gezamenlijke werkagenda te maken, ook bedoeld als onderdeel van een duurzame borging van het actieprogramma kansrijke start. In het volgende voortgangsoverleg bespreken we deze graag.

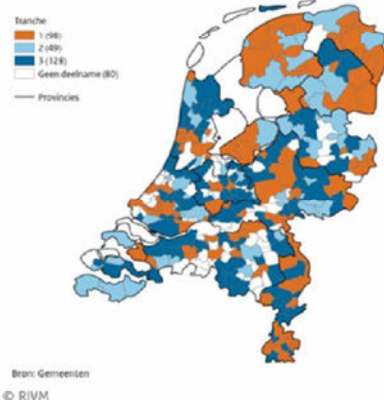
Directoraat Generaal
volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

3.5 Lokale coalities, 3^e tranche
Er bleek veel animo bij niet-GIDS gemeenten om zich aan te melden voor de 3^e tranche Impuls Kansrijke Start: er zijn 128 nieuwe aanmeldingen bij gekomen. Daarom is vanuit directie PG € 0,5 miljoen extra geld vrijgemaakt bovenop de € 2,5 miljoen die eerder zijn vrijgemaakt voor deze 3^e tranche. Dit brengt het totaal op **275** gemeenten die meedoen (zie landkaart in bijlage). De bedragen bij de niet-GIDS gemeenten zijn gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Sommige GIDS-gemeenten hebben echter een lager bedrag per inwoner ontvangen, omdat voor die gemeenten het bedrag gebaseerd was op het aantal inwoners in de top 600 achterstandswijken (wijken met veel inwoners met lage opleiding en laag inkomen). Gemeenten met meer achterstandswijken (bv Enschede) krijgen daardoor naar verhouding veel meer geld dan gemeenten met minder achterstandswijken (bv Zoetermeer). Dit heeft echter tot gevolg dat een deel van

Lokale coalities Kansrijke Start
 Per gemeente, peildatum 21 april 2020

Directoraat Generaal
 volksgezondheid
 Publieke Gezondheid
 Openbare en
 Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

M.J. van der Wolk - Zwart
 (senior) beleidsmedewerker
 Bb

- 4 **Draagvlak politiek**
nvt
- 5 **Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie**
nvt
- 6 **Financiële en personele gevolgen**
Zie punt 3.4
- 7 **Juridische aspecten haalbaarheid**
nvt
- 8 **Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)**
nvt

9 **Gevolgen administratieve lasten**
nvt

10 **Toezeggingen**
– Aan de TK is toegezegd om halfjaarlijks te informeren over de voortgang van Kansrijke Start

11 **Fraudetoets**
nvt

Directoraat Generaal
volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk

(10)(2e)
(senior) beleidsmedewerker